

МЕХАНІЗМИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 351.84:35.072.2:342.5(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/TNU-2663-6468/2025.2/01>**Бобак А.І.**

Центр первинної медико-санітарної допомоги Самбірської міської ради

РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В КОНТЕСТІ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ І СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

У статті зазначено, що на сучасному етапі розвитку системи охорони здоров'я України цифровізація управління якістю медичних послуг набуває особливого значення. Використання цифрових технологій дозволяє оптимізувати процеси надання медичних послуг, забезпечити ефективний контроль якості медичного обслуговування та підвищити рівень доступності медичної допомоги для населення. Водночас існують значні виклики, пов'язані з впровадженням цифрових інструментів, зокрема недостатній рівень технологічної інфраструктури, складнощі з інтеграцією інформаційних систем та необхідність удосконалення нормативно-правового регулювання.

Встановлено, що однією з ключових проблем цифровізації управління якістю медичних послуг є розрізненість інформаційних систем у медичних закладах. Відсутність єдиної інтегрованої платформи ускладнює обмін медичною інформацією між закладами різного рівня, що негативно впливає на якість діагностики та лікування. Існує потреба у вдосконаленні механізмів захисту персональних даних пацієнтів, адже збільшення обсягів цифрової інформації підвищує ризики кіберзагроз та несанкціонованого доступу. Впровадження електронних медичних записів, телемедицини та систем штучного інтелекту вимагає спеціалізованої підготовки персоналу, що потребує значних фінансових та організаційних ресурсів. Без належного навчання використання цифрових технологій може залишитися формальністю, що не забезпечить реального підвищення якості медичних послуг.

Доведено, що проблематика цифровізації управління якістю медичних послуг в Україні є надзвичайно актуальною та потребує комплексного підходу. Для успішного впровадження цифрових технологій необхідно не лише забезпечити фінансування та технічну модернізацію медичних закладів, а й розробити ефективну нормативно-правову базу, посилити захист персональних даних та забезпечити професійну підготовку медичного персоналу. У сучасному світі цифрові технології перетворюються на важливий інструмент у багатьох сферах, і охорона здоров'я не є винятком. Цифрова трансформація медичних закладів в Україні стала ключовим етапом на шляху до покращення якості послуг та підвищення доступності медичної допомоги для населення.

Обґрунтовано, що одним із найбільших викликів для України є інтеграція новітніх цифрових технологій у систему охорони здоров'я, особливо в умовах регіональних відмінностей у доступності медичних послуг. Відсутність належної технічної інфраструктури в сільських та віддалених районах, недосконалість нормативно-правової бази та недостатнє фінансування створюють значні труднощі у впровадженні інноваційних рішень. У цей період, коли система охорони здоров'я стикається з безліччю викликів, таких як пандемії і повномасштабна війна, фінансові обмеження та демографічні проблеми, важливо зосередитись на модернізації процесів управління якістю.

Ключові слова: державна політика, реформи, трансформаційний період, соціально-економічні аспекти, охорона здоров'я, етап, суспільно-гуманітарний вектор, цифровізація, реформування, управлінські підходи, механізми, принципи.

Постановка проблеми. Цифровізація охорони здоров'я є необхідною умовою для підвищення якості медичних послуг і доступу до них, а також для зменшення ризику помилок у діагностиці та лікуванні. З огляду на ці проблеми, уряд України активно працює над впровадженням програм, які сприяють розвитку цифрових технологій у медичних установах. Впровадження цифрових рішень вимагає не лише технічних змін, а й адаптації управлінських підходів, що дасть змогу успішно інтегрувати ці технології в процеси управління якістю медичних послуг.

В умовах сучасних викликів, цифрова трансформація управління якістю в медичних закладах України стає не просто тенденцією, а необхідністю для розвитку та вдосконалення системи охорони здоров'я. Цей процес дозволяє не тільки покращити внутрішнє управління та стандарти, а й створити умови для більш ефективної взаємодії між медичними працівниками та пацієнтами, що в кінцевому підсумку веде до покращення якості життя громадян України. Якість медичної допомоги в Україні повинна визначатися як відповідність медичних послуг очікуванням пацієнтів, науково-методичним стандартам і вимогам законодавства. У контексті української реальності важливо враховувати такі параметри, як безпека, ефективність, доступність і пацієнтоорієнтованість.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Згідно з твердженнями сучасних науковців у галузі публічного управління в суспільно-гуманітарній та соціально-економічній сфері, інновації в медицині, зокрема в застосуванні штучного інтелекту та телемедицини, знаходять своє застосування і в Україні [3]. Зазначені платформи дозволяють не тільки здійснювати віддалену діагностику, але й зменшують ризики медичних помилок за рахунок більш точної обробки даних та автоматичних рекомендацій на основі аналізу великих масивів медичних даних. Важливо зазначити, що на сьогодні в Україні спостерігається процес модернізації медичних закладів, що включає розбудову цифрових систем для покращення ефективності лікування та моніторингу пацієнтів.

У цьому контексті особливу роль відіграє впровадження новітніх інформаційних технологій, таких як електронні медичні картки та платформи для автоматизованого аналізу медичних даних, що дозволяють лікарям значно скоротити час на прийняття рішень і збільшити точність діагностики. Водночас існує нагальна потреба в покращенні освіти медичних працівників і розвитку регіональних програм з підтримки інфра-

структури для забезпечення рівного доступу до послуг для всіх верств населення. Важливо звернути увагу на програму безперервної освіти для медичного персоналу, яка має на меті не лише підвищення кваліфікації лікарів, а й забезпечення їх здатності працювати з новітніми технологіями, такими як телемедицина та аналіз великих даних, що забезпечує високий рівень обслуговування в будь-якому регіоні.

Постановка завдання. Метою статті є обґрунтування комплексу реформ у державній політиці охорони здоров'я на сучасному етапі соціально-економічних та суспільно-гуманітарних трансформацій в Україні.

Виклад основного матеріалу. Цифровізація медичних послуг в Україні є важливим етапом розвитку системи охорони здоров'я, орієнтуючи її на сучасні технології, що сприяють поліпшенню якості надання медичних послуг. В Україні впроваджуються системи моніторингу, які дають змогу в реальному часі відслідковувати дотримання протоколів лікування та надавати інформативні звіти. Це сприяє ефективному управлінню процесами надання медичної допомоги та дозволяє вчасно реагувати на зміни в стані пацієнтів. Крім того, інтеграція нових цифрових платформ дозволяє покращити взаємодію між різними медичними закладами та службами, що забезпечує безперервність і цілісність лікування для пацієнтів, які можуть звертатися до різних медичних установ на різних етапах лікування.

У той же час, необхідно наголосити на важливості підтримки та розвитку кадрового потенціалу в сфері охорони здоров'я. Нерівномірний доступ до сучасного навчання та підвищення кваліфікації медичних працівників в різних регіонах України є однією з основних проблем. Враховуючи швидкий розвиток новітніх технологій, лікарі та медичні сестри повинні мати можливість постійно оновлювати свої знання та навички. Однак, у віддалених районах, де доступ до спеціалізованих навчальних програм обмежений, це стає серйозною перешкодою для реалізації ефективної медичної практики. Тому створення онлайн-платформ для безкоштовного або доступного навчання медичних працівників є важливим кроком на шляху до подолання цих бар'єрів.

Удосконалення системи охорони здоров'я в Україні вимагає комплексного підходу, який включає як впровадження новітніх технологій, так і вирішення проблем, пов'язаних з нерівномірним доступом до медичних послуг. Розвиток телемедицини, електронних платформ для навчання

медичних працівників, покращення інфраструктури та співпраця між державним і приватним секторами є важливими складовими цього процесу [1]. Тільки за умови гармонійного поєднання інновацій, кадрової політики та інвестицій можна досягти значного покращення якості медичних послуг в Україні, що, в свою чергу, позитивно вплине на рівень здоров'я населення та загальне благополуччя. Одним із основних критеріїв є виживаність пацієнтів, рівень медичних помилок та загальний рівень задоволеності населення.

В Україні активно впроваджуються методи внутрішнього контролю, що дозволяють знизити рівень медичних помилок та покращити якість обслуговування. Враховуючи специфіку української медичної системи, необхідно посилити увагу до таких аспектів, як своєчасне реагування на скарги пацієнтів, надання консультацій через телемедичні платформи та ефективне використання доступних медичних технологій для запобігання ускладненням. Водночас у малих містах і сільських районах ще спостерігається проблема низької забезпеченості сучасними технологіями, що знижує ефективність медичних процесів [7]. В Україні необхідно більш активно впроваджувати програми для регіонального розвитку та навчання медичного персоналу, щоб забезпечити рівні можливості для доступу до сучасних технологій.

В Україні внутрішній контроль у медичних організаціях включає перевірку дотримання клінічних протоколів, умов зберігання ліків та етичних норм, що є важливою складовою системи управління якістю медичних послуг. Для покращення кваліфікації медичного персоналу в регіонах, де відчувається дефіцит фахівців, активно розвиваються можливості дистанційного навчання. Це дозволяє медикам отримувати нові знання та навички, навіть працюючи в віддалених місцях, що, в свою чергу, сприяє зниженню ризиків медичних помилок та підвищенню безпеки лікувальних процесів.

В умовах обмежених ресурсів в Україні використовуються гібридні підходи до медичного контролю, включаючи поєднання телемедицини та традиційних методів ведення протоколів, що згодом оцифровуються. Це допомагає забезпечити доступність медичних послуг, особливо у регіонах з низьким рівнем цифровізації, де телемедицина дозволяє здійснювати консультації з фахівцями, а після цього проводиться цифрова обробка даних. Особлива увага в Україні приділяється системам моніторингу якості медичних послуг, зокрема оцінці доступності екстреної

медичної допомоги та лікарських засобів. Такий підхід дозволяє вчасно виявляти проблеми в організації медичних послуг і оперативно реагувати на них, що сприяє загальному підвищенню якості медичної допомоги.

Важливою складовою ефективною медичної системи є стандартизація процесів, що дозволяє забезпечити однакову якість медичних послуг у різних регіонах країни. В Україні стандартизація охоплює не лише клінічні протоколи та методи лікування, але й організаційні процеси, зокрема в управлінні медичними установами [5]. Впровадження єдиних стандартів для надання медичних послуг, зокрема у використанні цифрових технологій, дозволяє підвищити ефективність лікування, зменшити варіативність у якості послуг та забезпечити більшу прозорість у системі охорони здоров'я.

Відповідно, для забезпечення рівного доступу до медичних послуг необхідно зосередитися на розробці та впровадженні загальнонаціональних стандартів у медичному обслуговуванні, які будуть адаптовані до місцевих потреб. В умовах війни з РФ цифровізація в Україні отримує додаткове значення для забезпечення безперервного доступу до медичних послуг, зокрема в прифронтових зонах та зруйнованих територіях. Штучний інтелект і алгоритми прогнозування мають важливу роль у швидкому реагуванні на критичні ситуації, зокрема для відстеження стану здоров'я населення, управління медичними ресурсами та планування мобільних госпіталів.

Інноваційні цифрові рішення, такі як платформи для телемедицини, онлайн-консультації та дистанційне навчання медичних працівників, допомагають заповнювати прогалини, що виникають через дефіцит медичних працівників і зруйновану інфраструктуру [4]. Застосування передових технологій дозволяє не тільки зберігати якість медичного обслуговування, а й сприяє його модернізації навіть в умовах складної безпекової ситуації. Незважаючи на досягнуті успіхи, в Україні ще залишаються проблеми, зокрема з конфіденційністю даних через використання сучасних технологій аналізу медичних карт.

Проблема нерівномірного розподілу ресурсів між регіонами також залишається актуальною. Для подолання цих проблем необхідно посилити регіональні програми управління якістю, забезпечити більш ефективний перерозподіл бюджетних коштів та інтегрувати відкриті технології для забезпечення рівного доступу до медичних послуг по всій території країни. Важливою складовою

є також зворотний зв'язок із пацієнтами. Впровадження мобільних додатків для оцінки якості медичних послуг та збору скарг у реальному часі дозволяє оперативно коригувати діяльність медичних установ. В Україні також реалізуються проекти збору зворотного зв'язку від пацієнтів через спеціалізовані платформи, що дозволяє вирішувати більшість проблем протягом короткого часу, тим самим покращуючи доступність медичних послуг.

Цифрова трансформація в медичних закладах України активно розвивається, особливо в контексті впровадження електронних медичних карток, телемедицини та автоматизованих систем моніторингу. В Україні вже реалізуються програми, що дозволяють значно покращити доступність медичних послуг, зокрема для мешканців віддалених регіонів. Система електронних медичних карток дає можливість швидко обробляти дані пацієнтів, що зменшує час на діагностику та дозволяє прогнозувати можливі ускладнення у лікуванні.

Штучний інтелект також займає важливе місце в цифровізації медичних послуг в Україні. Використання алгоритмів штучного інтелекту для аналізу медичних даних, зокрема результатів лабораторних досліджень і зображень, значно підвищує точність діагностики, що є важливим фактором для покращення результатів лікування [6]. Це особливо актуально для онкологічних центрів та спеціалізованих медичних установ, де кожна затримка в діагностиці може мати фатальні наслідки. Завдяки таким технологіям знижуються ймовірність медичних помилок та покращується прогнозування можливих ускладнень у процесі лікування.

Захист персональних даних та кібербезпека також є ключовими аспектами цифрової трансформації в медичній сфері. В Україні значну увагу приділяють посиленню заходів безпеки у зв'язку з використанням електронних медичних записів. У зв'язку з великими обсягами даних, що обробляються в медичних закладах, виникає потреба у створенні надійних систем захисту інформації від несанкціонованого доступу та зловживань. Це включає в себе не лише технічні заходи, а й розробку законодавчих ініціатив щодо захисту персональних даних пацієнтів, що є важливою складовою для довіри населення до системи електронного охорони здоров'я.

Одним із основних напрямків є розвиток інфраструктури електронного документообігу, що дозволяє забезпечити швидку передачу медичних даних між медичними установами, а також

створення нормативно-правової бази, яка регулює цифрове управління в медичній сфері [2]. Проте для повної реалізації таких ініціатив в Україні існують серйозні виклики, зокрема недостатнє фінансування, потреба в навчанні медичних працівників та забезпеченні стабільної підтримки, особливо в регіонах з низьким рівнем цифровізації.

Незважаючи на досягнення в цифровізації, система охорони здоров'я України стикається з численними викликами у процесі впровадження цифрових технологій. Однією з найбільших проблем є недостатнє фінансування для модернізації медичних установ та впровадження нових технологій, а також відсутність належної технічної підтримки на регіональному рівні [8]. Для ефективної реалізації ініціатив цифровізації необхідно забезпечити необхідні ресурси для навчання медичних працівників, що дозволить зменшити кількість медичних помилок і підвищити загальний рівень медичних послуг в Україні.

Однак для реалізації цих тенденцій необхідно вжити низку заходів. Перш за все, важлива модернізація інфраструктури, зокрема розширення покриття 5G та розвиток хмарних технологій для зберігання та обміну медичними даними. Також необхідно розробити етичні стандарти для використання штучного інтелекту в медичних установах, щоб уникнути дискримінації пацієнтів і забезпечити рівний доступ до медичних послуг. Важлива інтеграція медичних даних з соціальними службами та науковими установами для створення комплексної системи підтримки пацієнтів на всіх етапах лікування.

Цифровізація медичної сфери в Україні має значний потенціал для підвищення ефективності надання медичних послуг, але для реалізації цього потенціалу необхідно вдосконалити не лише технології, а й інфраструктуру та підготовку медичних працівників. Оновлення інфраструктури, зокрема розширення покриття 5G та розвиток хмарних технологій для зберігання медичних даних, дозволить забезпечити стабільний зв'язок між медичними установами та знизити ризики втрати даних. Розвиток телемедицини, особливо для маломобільних груп населення, сприятиме підвищенню доступності медичних послуг, зокрема у віддалених регіонах.

Висновки. Важливим фактором успішної цифровізації є підвищення кваліфікації медичного персоналу, який має бути готовий ефективно працювати з новими технологіями, такими як штучний інтелект та аналітика даних. Для цього

необхідні програми безперервного навчання, які включають роботу з сучасними цифровими інструментами, що дозволяють підвищити точність діагностики та ефективність лікування. Забезпечення конфіденційності медичних даних є ще одним критичним аспектом цифровізації, де блокчейн-технології можуть стати важливим інструментом для захисту персональних даних пацієнтів та зниження ризиків витоку інформації.

Інтеграція медичних даних з соціальними службами та науковими центрами дозволить створити єдину систему обміну даними, що допоможе

більш ефективно координувати дії різних державних структур. Це також забезпечить рівний доступ до медичних послуг на всій території країни та дозволить знизити нерівномірний розподіл ресурсів. Перспективи цифровізації в охороні здоров'я пов'язані з інтеграцією новітніх технологій, що дозволить не тільки покращити якість медичних послуг, але й забезпечити більш ефективне управління медичними ресурсами. Цифровізація стане важливим інструментом для зменшення навантаження на медичні установи та підвищення рівня задоволеності пацієнтів.

Список літератури:

1. Кравченко М.В. Система соціального захисту населення як об'єкт державної політики: методологія та практика : монографія. Київ : Інформ.-аналіт. агентство, 2012. 451 с.
2. Крентовська О. Глобальна соціальна політика і міжнародне співробітництво щодо питань старіння населення. *Демократичне врядування : науковий вісник*. 2009. Вип. 4. URL : http://lvivacademy.com/vidavnistvo_1/visnik4/fail/+Krentovska.pdf (дата звернення: 15.04.2025).
3. Лаврентій Д.С. Механізм державно-приватного партнерства в процесі реформування сфери охорони здоров'я в Україні : автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр. : спец. 25.00.02 «Механізми держ. упр.»; М-во освіти і науки України, ПАТ «Вищ. навч. закл. «Міжрегіон. акад. упр. персоналом». Київ, 2019. 20 с.
4. Міністерство охорони здоров'я України. Про виклики війни для української системи охорони здоров'я та лікарського забезпечення. Міністерство охорони здоров'я України. 2023. URL: <https://surl.li/eprvgy>
5. Національний інститут стратегічних досліджень. Тенденції розвитку системи охорони здоров'я в умовах децентралізації. Аналітична записка. 2023. URL: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/sotsialna-polityka/tendentsiyi-rozvytku-systemy-okhorony-zdorovya-v-umovakh>.
6. Галич Я., Могиль О. Напрями реформування системи публічного управління в Україні в контексті євроінтеграційного вектору / Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. *Політичні науки та публічне управління*. 2024. № 3(75). С. 7–16.
7. Палас Н. Транснаціональна модель демократії та її вплив на процеси глобального врядування в умовах сучасного світу. *Українська національна ідея: реальність та перспективи розвитку* : зб. наук. пр. / Національний університет «Львівська політехніка» та ін. Львів : Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2009. Вип. 21. С. 145–150.
8. Центр громадського здоров'я. Як працюватиме медична система в умовах воєнного стану. Центр громадського здоров'я України. 2022. URL: <https://surl.li/hgolzp>

Bobak A.I. REFORMING STATE HEALTHCARE POLICY IN THE CONTEXT OF DIGITALIZATION AT THE CURRENT STAGE OF SOCIO-ECONOMIC AND SOCIAL-HUMANITARIAN TRANSFORMATIONS

The article states that at the current stage of development of the Ukrainian healthcare system, the digitalization of medical service quality management is of particular importance. The use of digital technologies allows optimizing the processes of providing medical services, ensuring effective control of the quality of medical care and increasing the level of accessibility of medical care for the population. At the same time, there are significant challenges associated with the implementation of digital tools, in particular, the insufficient level of technological infrastructure, difficulties with the integration of information systems and the need to improve regulatory and legal regulation. It has been established that one of the key problems of digitalization of medical service quality management is the fragmentation of information systems in medical institutions.

The lack of a single integrated platform complicates the exchange of medical information between institutions of different levels, which negatively affects the quality of diagnostics and treatment. There is a need to improve mechanisms for protecting patients' personal data, as the increase in the volume of digital information increases the risks of cyber threats and unauthorized access. The implementation of electronic health records, telemedicine, and artificial intelligence systems requires specialized training of personnel, which requires significant financial and organizational resources. Without proper training, the use of digital technologies may remain a formality, not ensuring a real improvement in the quality of medical services.

It is proven that the issue of digitalization of quality management of medical services in Ukraine is extremely relevant and requires a comprehensive approach. For the successful implementation of digital technologies,

it is necessary not only to ensure financing and technical modernization of medical institutions, but also to develop an effective regulatory framework, strengthen the protection of personal data and ensure professional training of medical personnel. In the modern world, digital technologies are becoming an important tool in many areas, and healthcare is no exception. The digital transformation of medical institutions in Ukraine has become a key stage on the way to improving the quality of services and increasing the accessibility of medical care for the population.

It is substantiated that one of the biggest challenges for Ukraine is the integration of the latest digital technologies into the healthcare system, especially in the context of regional differences in the accessibility of medical services. The lack of proper technical infrastructure in rural and remote areas, imperfect regulatory framework and insufficient funding create significant difficulties in implementing innovative solutions. In this period, when the healthcare system faces many challenges and full-scale war, financial constraints and demographic problems, it is important to focus on modernizing quality management processes.

Key words: *state policy, reforms, transformation period, socio-economic aspects, healthcare, stage, social and humanitarian vector, digitalization, reformation, management approaches, mechanisms, principles.*